

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Octóber' 15-dikén, 1824.

Spanyol Amerika.

A' Londoni Kurir az ő Sept. 27-kén költ darabjában néhány tudósításokat közöl az Amériikai újságlevelekből, de a' mellyeknek még megvalóságosulás kívánthatik; hanem addig is megérdemlik a' rövid felhordást:

A' Panamában kijövő „Zeitung-des-Istmus“ nevű újságból, a' melly Jun. 1-ső napján jelent-meg, azt említi, hogy neki a' Panamai Kommandáns közönségesséttel végett adta-be, hozzá pedig a' Truxillói Kommandáns Torres Valdivia Május' 15-kán indította a' következő tudósítást — „Generális Olaneta, a' ki egy armada-csapatall Felső Peruban táborozik, minekutánna Generális Caratellát, a' ki ötet egy hasonló számú sereggel mindenütt kísérte, megverte és elfogta volna, magát azután a' Columbo-Peruviai armadához csatolta, 's a' Respublikánusoknak ügyét a' magáévé tette.“ (Ezen tudósítást a' kétségesíti, hogy e' már régen forgott a' közönséges levelekben 's most azokban újra fel-elevenül).

Azután egy magános tudósítást említi a' Kurir, a' melyből ezeket teszi közönségesse: — Ezen Guayaquilből Május' 22-dikén indult levélben az erőssítettik, hogy Bolívar, ki mind addig Truxillóban tartzkodott, onnét Huenchasig elenyomult, 's a' volt felőlle a' közönséges ítélet, hogy a' Lima felé talaltató hegyes-völgyes keskeny utakat akarja elfoglalni 's segyveresekkel megrakni. Vagynak olyanok is, kik úgy vélekednek felőlle, hogy Lima ellen

egyenesen semmi próbát nem akar tenni, hanem arra akarja kényszeríteni ellenségét, hogy a' szabad mezőre álljon-ki, és ott verkedjenek-meg, a' melly csak egyedül való mód arra, hogy Perunak belső részeit elfoglalhassa. Limát eszzerént még akkor a' Royalisták, Callaót pedig az Independensek tartották a' tenger felől megszálvá, de nem nagy erővel. Bolívarnak Panamából segítsége érkezett, de a' melly, ezen tudósítónak vélekedése szerint csak valami 1800 emberekből állhatott.

Egy-Bogotai hasonló magános levélből, a' melly Juk. 19-dikén indult, ezen környüállásokkal csak nem egészen meg-egygyező környüállásokat hord-fel a' Kurir. Ezek szerint Május' 15-kén Huencha' vidékein állott Bolívar, 's az ő dolgai, kivált azolta, hogy Olaneta az ő részére által állott, nagyon jól folytak.

A' Columbiai újságokból is adott-ki a' nevezett Kurir némelly jegyzéseket. Ezek szerint Generális Paez tüzesen gyűjtötte a' katonákat Bolívar' számára; 3000 emberekből álló sereget akart organizálni, de még eddig csak 2000-ret gyűjthetett volt öszsze.

Ugyancsak a' Londoni Kurirban kijött tudósítások szerint azt írta Bolívar a' Columbiai Országlószéknék Május' 12-kén, hogy, ha 4000 emberből álló segítséget küldenek neki, ő azon hónapnak vége előtt elvégzi a' Perú ellen való csatázásokat — „már pedig, ezt veti a' Kurir a' felhozott tudósításokhoz; azolta megérkeztek Bolívarhoz Panamából és Guayaquilből a' kívánt 4000 emberek.“ — A' Sun.

ellenben nem ír ily kedvező hangon a' Perui independensek felől, hanem inkább a' Royalistákat írja nagyon jó állapotban lenni, azt mondván, hogy ezeknek 26 ezer emberekből álló leg jobb készületű armádájoki van; jól is fizetik a' katonákat: tehát nem félhetnek Bolíviától.

Mint hogy Amérikaról kivált az új világnak azon véghetetlen kiterjedésű részeiről, a' mellyek Spanyol Amerika nevezet alá tartoznak, az ott folyó nevezetes tárgyakra nézve, gyakran kell emlékeznünk, nem találjuk szükségtelennék Perúnak jelenlévő zűrzavaros állapotjáról, a' Londoni Star' hosszszas jegyzéseiből röviden e' következőket felhozni: —

„Jose-de-la-Riva-Aguero Aprilis' elején 1823-ban a' Perui Republika' Elölülőjévé nevezetett, 's minden katonai előljárok-nak, Püspököknek, Ítélszékeknek, Papi gyülekezeteknek 's több efféléknek megparancsolatott, hogy néki hűséget 's engedelmességet esküdjenek. Ugyan ő felülle kevés hónapok 's napok mulva azt olvastuk, hogy mint fogoly Guayaquilban volna; most pedig azt olvassuk, hogy mint számkivetett, Angliában tartozkodik. San Martin, a' ki nem sokkal Riva-Aguero előtt ugyan ezen Republika' Protéktorává nevezetett volt, most hasonlóképpen Angliában lakik, mint számkivetett. Riva-Aguero nem régen 300 lapokból álló írást adott-ki Perúnak állapotjáról, melyből röviden ily kívánások közölthetnek:

„Peru most a' legzűrzavarosabb ország Spanyol Amérikában. Az Inkák' birodalma nem kisebb és kegyetlenebb részre hajlási vérontások' mezeje, mint régen az Almagrók és Pizarrók' idejében volt. Három egymás ellen törekedő armáda tartaltnak benne. Olan éta (ha tálam-még akkor, midőn ezeket Riva írta, még Bolíviárral egygyet nem értett volt) a' határ nélkül uralkodó anya Spanyolország' Királyának, La-Serna a' Constitúziós (még

eltkor fe mállott a' Spanyol Constitúzió) anyaországnak, Santa-Cruz pedig a' Republikai függetlenségnek 's a' Columbiából oda ment segítő séregnek ügyét védelmezik.

„Bizonyos dolog, hogy Peruban a' Királyi fő Uralkodás se' nem a' szabadságnak kívánása, se' nem az elszenvedhetetlen nyomattatásnak érzése miatt tétett fére, hanem azon iörténeteknek, a' mellyek lehetlenné tették vala, hogy a' Madridi Országlószék a' maga betolyását az Állás tengerén-túl lévő tartományokhoz fenn tarthassa, szolgáltak arra néminémű eszközül. Jól tudjuk, hogy azok, kik ott a' revolúziót csinálták, részint Chilihez, részint Buenos-Ayreshez részint pedig Columbiához kéntelenítették segítő séregért folyamodni, hogy a' függetlenség ügyének valami fontosságot szerezhessenek, 's a' politikai felfordulást végrehajthassák, a' melly ezen népnek erőtlensége, 's a' világi esmeretségbéli fogyatkozása miatt külömben soha végre nem hajthatott volna. Sőt a' szomszéd három ifjú erővel bíró Republikáknak segedelme mellett is olly gyenge vala Peruban az önn' haszonkeresésnek ereje 's a' szabadságra és Constitúzióra való vagyódás, hogy annak egy harmadrésze sem volt soha Royalistai befolyás nélkül. Az Independensek' serege az 1823 esztendőnek eleje felé, rendtelett nagy veszedelemnek volt kitétetve; Torátánál nagyon megverettetett; Limában mindenek fenekestől felfordulván; a' fő várost 's az ahoz tartozó tartományt védelmező seregek ereje alig telt 5—6 ezer independen emberekre; a' Spanyolok ellenben 9—10 ezerezen voltak, 's a' Jaujai völgyben plánumokat csináltak Lima ellen, ahol akkor a' Congressus tartózkodott, de se' katonája se' pénze nem volt. A' sok 's nagy veszedelmet annak tulajdonították, hogy sem a' Congressus' tagjai között egygyesség nem uralkodott, sem az Ország'

lőszéknek valamelly tehetős feje nem volt. Így folytak a' dolgok mikor a' fegyveres sereg a' Congressushoz folyamodott, a' melly a' törvényhozás mellé a' betöltető hatalmat is magához vonta volt, hanem most a' katonaság' kívánságának eleget akarván tenni, a' betöltető hatalmat a' nyakáról levetette, és azt a' mi Irónkíra, Riva-Agueróra bízta. —

„A' Respublika' fejévé tétettetvén ő, különös munkássággal fogott az Elölülőséghez. Bogotába Követet küldött, hogy a' Columbiái Országlószéktől az Alkú szerént tartozó segedelmet indítsa útnak, a' mellyet azon esethen ígért Perúnak, ha ezt veszedelem találná fenyegetni. Maga is armádát készített a' Spanyolok ellen való kiállásra; a' várakat, mellyek a' megtámadtatásnak kitételve valának megerősítette, 's azon iparkodott, hogy a' szabadság' oltalmazói között az egygyességet helyre állíthassa, a' melly minden váraknál erősebb oltalmazó bástya, a' melly végre ő, a' Vice-Királyt La-Sernát is meg hívta az egygyüttvaló beszélgetésre, de a' ki azt el nem fogadta. A' közte 's a' Congressus' tagjai, mint az ő teremtményei közt való egygyetértés olly nagy grádicsra lépett vala, hogy ezek neki az Elölülői titulus mellé a' Respublika' armádáji' Marschalljának titulusat is hozzá csatolták, 's a' t. — Végzete következik.

Spanyol Ország.

A' Madridi ujságban egyebek közt ezek találtattak Sept. 22-dik napján: —

„A' Tariához és Almeriához tett expedíziókon kívül többet is főztek volt fejekben a' revolúziósok. Egy harmadik expedízió mellyet az esmeretes Lopecz Banos személyesen maga vezérelt, éppen azon időben jelent-meg a' Valencziai partok mellett. Ez a' rebélls, a' kit tavaly Francia fő vezér Bourmont Huelyanal

megvert, olly vakmerő vala, hogy most az Alfagesi öbölből ki akart szállani, a' melly pont éppen az Ebró vizének a' Középtengerbe való szakadásánál találtatik. Minelkutatanna Lopecz Banos Sept. elején ezen helytől néhány mértföldnyire; néhány napokig alá 's fel evezdegelt volna, ott a' mondott hónap' hatodikán olly nagy szélvész által lepetett-meg, hogy szerencsének tartotta Gibraltárhoz vissza evezni. De külömben is nagyon veszedelmes lett volna neki a' kiszállás, minthogy azon partokon a' mellyek mellett olalkodott, mindenütt nagy volt a' vigyázás. —

„Egy más hasonló rebélls expedízió Orapezanál akart kiszállani, a' hol 15 hajókkal leselkedett: de eszébe vévén hogy 800 emberekből álló fegyveres csoport jelent-meg a' partnak védelmezésére, azonnal eltávozott.“

Ugyan ezen Madridi tudósításban következő megjegyzés találtatik: —

„Ugy látszik, hogy az Algierbéliek, minelkutatanna az Anglusoldtal bekésségre léptek, ismét a' szegény szerencsétlen Spanyol kereskedő hajóknak elragadozásához akarnak fogni. A' Középtengercen vezérkedő Belga Admirális hírt tett a' Spanyol előjáróknál, hogy neki az elejébe szabattatva lévő rendelkezések által szoroson megparancsoltatott, hogy egyedül csak a' Belga kereskedő hajókat védelmezze. Így tehát a' mi revolúziós embereinknek módjok leszen ennekutatanna az Algieri prédáló hajókkal tartani, 's a' Spanyol partokat az ő társaságokban pusztítani, 's kereskedő Spanyol hajókat kipredálni. Már valóssággal ezen Aír-kai Barbarus nemzeteknél kerestek is magoknak bátorságos menedék helyet ezen zsiványok.

A' Párisi Quotidienné erősíti, hogy a' Spanyol Országlószék minden Vice-Királyokhoz, Fő Kapitányokhoz 's egyéb Kommandánsoldhoz útasítást küldött Amerikába, az cránt, hogy ha oda, akár

hova, Franciaikat küldénd a' Francia Király, azokat megkülömböztetéssel fogadják, nékiek minden Documentumokat, mellyeket kívánni fognak kiadjanak, 's őket utazásokban mindennel segítjék.

Francia Ország.

A' Monitör két K. Rendeléseket adott ki Oct. 2-kán, a' mellyek ezeket foglalják magokban: — 1-ször. Mi X-dik Károly 's a' t. A' mi nagyon szeretett Unokánk a' Bourdeauxi Herczeg a' Helvétusokból álló testörző screg' Generalis Obersterére neveztetett. — 2-ször. Mi X-dik Károly 's a' t. Minthogy thronusra lett lépésünket kegyelmesség által akarjuk megjelesíteni, 's armádánkhoz bizonságait akarjuk a' mi cránta viseltető részvételünknek mutatni, erre nézve rendeltük és rendeljük: hogy minden altisztjeikre 's közembereinkre, úgy azon Conscriptusokra nézve is, kik ezen Végzésünknek kiadattatásakor szökevényi állapotban találatnak, vagy a' kik az utolsók között azon Regementekhez, a' hova rendeltettek el nem utáztak, Amnestia (bocsánat) adatik 's a' t.

Az út-csináló hivatal parancsolatot kopott, hogy a' Párisból Rheims felé vivő ország-utat csináltassa-meg, a' melyből azt hozzák ki némelylek, hogy a' Király meg akarja magát közönséges pompával koronáztatni.

A' Sept. 30-kán költ Quotidienne a' azon Végzését, melly által az újságok Cenzuráztatása ismét eltöröltetett, egy Utol-írásban közölvén, ugyan akkor eképpen szoll: —

„Mi már ez előtt néhány napokkal sajdítottuk az új Királytól ezen bölcs munkát. Mi tehát Sept. 27-kén midőn ő Felsége a' maga bejövetelét tartotta, ki akaruk az itt következő czikkelyt adni, de azt a' Cenzúra meg nem engedte: — „Erős-sítik, hogy a' Monitör a' Királynak egy

„olly Rendelését fogná holnap kihirdetni, „melly által a' Cenzúra elfogna töröltetni. „A' Monitör semmi oly dolgot nem hirdethetne ki a' melly szerencsésebb módon össze találkozna, a' Király bejövetelével, mint ez. Azt beszélik, hogy a' „Ministeri Tanács' Elölülője (Gr. Villele) „nem fogná ezen K. Rendelést aláírni“ — Mondják azt is, hogy a' Dauphin ezen Ministeri Tanácsban nagyon sürgette annak az August' 15-kén költ K. Végzésnek megmasoltatását, melly által az újság levelek' Cenzuráztatása megújítottatott vala.“

Az Etoile mind azokból a' tudósításokból, mellyeket ezen dologról a' Journal des debats, a' Constitutionnel, a' Drapeau-blanc, 's a' többek kiadták, kivonásokat hirdetvén ki Junius' 1-ső napján, illy szavakat bocsátott kivonásainak elejükbe: —

„Talám csak most vagynak újságleveleink egymással tellyes megegyezésben; mindnyajok legkissebb tekervényesség nélkül ki fejezték a' Király cránt viseltető mély szeretetjüket 's vonzódásokat, 's az azon bölcsesség cránt való bámulásokat a' melly ő Felségét erre a' cselekedetre indította. Mi nem akarjuk azt vizsgálni, hogy valyon, ezen háladatosság 's köszönet-mutatásoknak hátok megett nincsen-e valamely álnok gondolat. Mi nem akarunk látni 's nem is látni egyebet, csak azt, a' mi nyilván-ságos. Egyebek a' lelkiismeret' országába 's a' belső Itélőszék' eljébe tartoznak. Egyéb cránt nem kell elfelejteni megjegyezni, hogy más időben a' Liberális Irók nagyon hibás cselekedetnek tartották volna, Olvasóik' elejébe illy gondolkodásokkal kiállani. Mi nem merjük erősíteni, hogy ezen újság Redaktörök' gondolkodásának lelke valamelly hasznos változást szenvedett volna: hanem nyilván-ságos dolog az, hogy az ő Olvasóik' gondolkodásának lelke nem a' régibb időbeli.“

„Mi (igy rekesszi-be szavait az Etoile) a' nevezeit ujságokból tett kivonásokban nem bocsátottunk közre mindent, a' mit ezek az Oppositio' részén lévő ujság-velek, a' Ministeriumnak ezen tárgy eránt tartott tanácskozásáról 's annak titkairól kinyilatkoztattak. Mi csak arra a' megjegyzésre vettünk magunknak engedelmet, hogy a' Ministeri Tanácsnak tellyesen megkellett a' Király' akaratjával egygyezni, mert különben vagy a' Ministerek magok búcsut vettek volna, vagy a' Király elbocsátotta volna őket. Mi tehát jönnek találjuk ezen esetek között valamollyiknek megtörténését elvárni előbb, hogy sem a' Király és Ministerei között való ellenkezésnek hitelt adjunk.“

Lombárd-Velencei Királyság.

Este városában September 30-kán este ezen tánczos játékot adván: Aquilának Attilától lett felégettése“ — az utolsó megjelenés alatt, mikor éppen az égést mutatták, egy tolyó-fal meggyulladt, 's a' láng olly hirtelen elterjedett, hogy az egész épületet hamuvá tette. Szerencsére senki se' veszett a' tűzbe, ámbár olly hirtelen elborította az egész alkotmányt, hogy a' jádzóknak, komédiás öltözetben kellett kifutni, 's a' magok öltözetjeket a' tűz' prédájának hagyni. A' muzsikások is mind muzsikái szerszámaik nélkül futottak ki 's minden szerszámjaik oda égtek. Há-
zak nem égtek-el.

Olasz Ország.

Pápa Ó Sentsége Sept. 27-kén titkos Consistoriumot tartván, három Cardinalisokat nevezett-ki és proklamált, u. m: a' Mailandi Erseket Gróf Gaisruck Cajetan Károlyt; Portugalliában az Evorai Erseket Mrgs Patrizio-da-Silvát, és Piemontban

hajdoni Püspököt Ferrero-della-Marmorat.

A' Mailandi Ersek' Cardinalissá lett nsveztetéséről szolló Brévét Sept. 30-kán hozta-meg Mailandba a' Pápa tisztességtévő testörzője Gavallér Guétano Dionisi, a' melly örvendetes tudósítás ott minden harangoknak megvonattatásával hirdettetetti, Oct. 1-ső napján pedig az Erseki templomban nagy czerimonával való mise tartatott és Te Deum énekelletett, 's a' templom' fő ajtaja felett ezen irás olvas-tatott:

QVOD. LEO. XII. PONTIFEX. MAXIMVS
SAPIENTISSIMAM
FANCISCI. I. CAESARIS. AVGVSTI. D. N.
MENTEM. EXPLENS
CAROLVM. CAJETANVM. COM. GAIS-
RVCHIVM SANCTAE, AMBROSIA-
NAE. ECCLESIAE. ANTISTITEM
OPTIMVM
ROMANA. PVRPVRA. DECORAVERIT
CONLEGIVM. PATRVM. INFLVATORVM
NOVO. ADAVCTVM. HONORE
SPIRITVI. DEO. MVNIFICO
Παρακλητω
HOSTIAM. SOLEMNEM. ET. GRATIAR
CARMEN. LIBENS. MERITO

B é c s.

Ide az a' szomorú tudósítás érkezett rendkívül való alkalmatosságon, hogy a' kevés napok alatt ide váratott Bavariai Királyi familiának megérkezése egy felettebb szomorú történet miatt elhalasztódást kén-telenített szenedni. Királyné Ó Felsége-
ret akarván magán vágatni, egy verő ére megsértetett. Ez a' szerencsétlen történet, a' melly ugyan nincsen halálos veszedel-
lemmel összeköttetve, de mindazonáltal a' gyógyítás' dolgában nagy gondot kíván,

egy pár hétig, késlelteti a' Bavariai K. Udvarnak Lécsbe lejendő megérkezését.

Ferencz Károly Ő Cs. K. Fő Hercegsége, a' ki e' hónapnak 11-dik napján a' maga K. Mátkájának fogadására Lambachba utazott vala, már most Monachiumig fogja folytatni utazását.

Monachiumból érkeztek ezen szerencsétlen történetről már újabb tudósítások is Bécsbe, a' mellyek Királyné Ő Felségeinek állapotját megnyugtatóbban adják elé. Úgy látszik, hogy valósággal a' verő ér sértetett-meg, de csak kevésbé; nem is folyt-e sok vér utánna, és az Orvosoknak reménye van az ő Felsége hamari felgyógyulásához.

Császár és Király Ő Felsége a' Cs. K. Fő Udvarmesterhez Trauttmansdorff Ő Hercegségéhez bocsátott Kabinéti Felséges írása által, Gróf Széchenyi Lajos Cs. K. Camerarius Urat, Bavariai Sophia Princzaszszonynak Ferencz Ő K. Fő Hercegsége' jóvendőbéli Hitvesének Fő Udvarmesterévé nevezni méltóztatott kegyelmesen — ki is az ezen hivatallal összcsecatoltatva lévő hitet e' hónap 14-kén tette-le az Ő Cs. K. Felsége' kezébe.

Bécs mellett a' Praterben egy deszkával körül kerített, valami 200 lépésnyi hosszúságú helyen, szép találmánynak szemlélésével tölti idejét néhány napoktól fogva az itt lévő közönség. A' találmányt Talp-útnak nevezhetjük. Feltalálója Cs. K. Professor Nemes Gerstner Ferencz Antal Úr, a' ki is 50 esztendeig tartó kirekeszté' privilegiumot nyert arra, hogy a' Moldova és Duna között Talp-utat ősináltasson 's azt használhassa. Az a' hely, hol most ezen mustra utat mutogatja, az Úszó-is-

kola mellett találtatik. Ez a' mustra út éppen olyan mint annak a' maga valóságos használható állapotjában kell lenni. Mint látszik, nagy terehfordáshoz van alkalmaztatva. Talp-útnak azért nevezhetjük, hogy az út, mellyen a' szeker' kerkeinek kell forgani, két egymástól egyenlő távolságra helyeztetett, 's keményen oda alkalmaztatott talpfából vagy talprásból áll. — Ez, mint próba út, három féle; $\frac{1}{3}$ rész fa, a' másik $\frac{1}{3}$ fa és vas, a' harmadik $\frac{1}{3}$ rész csupa öntött vas. A' fa és vas rész úgy van, csinálva, hogy a' fa-talpokon, tenyér szélességre ellapított vas rúd van szegeztetve, mellyen a' kerékek járnak. A' szeker' különösen ezen úthoz van alkalmaztatva. Most próbaképpen két szeker' szemléltetik rajta, mellyek között az egyik csupa öntöt vasból, a' másik fából készült, hanem a' keréktalpok hat czol szélességű vert vasból való abroncsal (ráfal) vagynak megvasalva.

A' fa szeker' 22, a' vas (melly jóval kissébb) 16, és így ketten 38 mázsát nyomnak; mindeniken van 50 mázsa tereh (bombikból áll). Az egész masinát, t. i. a' két terhes szekeret egy közép erejű ló huzza, a' melly nem rúd mellé fogatik, mint hogy a' szekerének nincs rudja, hanem előlhatul vasfogantyúja lévén a' ló ehez akasztatik, azért, hogy így a' szekeret, ha vissza felé akarják vonatni, ne kellésék megfordítani, hanem csak a' lovat a' másik végéhez akasztani. A' két szekerén lévő 100 mázsa terhet a' szekerek' 38 mázsából álló terhivel egygyütt, a' vas talpokon le 's fel minden nagy megerőlködés nélkül, ha pedig a' két szeker' egymástól elválasztatik, ez egyiket magában nem csak könnyen, hanem ügetve, viszi az egy ló a' terhével együtt. A' vas és fa út között különböző a' könnyűség; a' fa talp-úton 60 mázsa terhet közönséges lépéssel, 40 mázsát pedig ügetve viszen az egy ló. A' kerékek' falának vagy talpanak belső

oldalain körül két ujnyi szélességű vas abroncs forma találatik, melly arra való, hogy a kerekék ne essenek le az út-talpakról, akár fából akár vasból legyenek ezek, mint hogy azt is szükség megjegyezni, hogy itt a kerék-talpok nem kerékvágásban járnak, hanem a fa vagy vas talpokon. A szekér kerekéi, mellyek itt is négyen vagynak, 's mind egyenlő nagyságúak, tengelyestől együtt forognak.

Oct. 14 d' Státus-papírosainak közép-árrok:

Státus Kötélző levele 5 p Ctmal Conv. P. 96 1/4
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költőn 1820-ról C. P. Ugyan az 1821-ről 100f. C. P. Bizonyítás 1821d. Költőnről stert Conv. P. Bécs Városi Banko Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 100 for. C. P. 39 5/6 for. V. Czbán. 1 Bank Actia 1169 2/3 for. C. P. —

Magyar Ország.

A' Jobbágyi hívség, és Felsőes Urunk érant való mély hódulás Ó Felsőségének I. Ferencznek neve napján az egész Országban különös buzgóságra, és csendes ájtatosságra szolgáltatott alkalmatosságot. — Ugyanis, valamint Budán, és Pesten a' Fő Plébánia templomokban, úgy más nagyobb 's kisebb helyeken énekes nagy Misék tartattak Felsőes Urunknak hosszú és szerencsés életéért. Ez ugyan minden-napi óhajta boldogító Királyi pálczája alatt élő Alattvalóinak: de ezen napon annyival különösebb tiszteletnek és hódulásnak jele, mivel, noha Ó Felsőes maga ezen napi inneplést örvendetes születése napjára által tette; mégis a' templomokban az egész Monarchiában mindenütt köz buzgósággal megtartatik. — Budán különösen a' Katonaság, valamint már egynéhány esztendőktől fogva, úgy

most is nagy templom-paradét tartott reggel 9 órakor, a' vár-rétjén. — Egybe gyült t. i. a' két városbeli Generálisság, a' Stabalis, és Fő Tisztek, minden Katona Hivatalok; a' szolgálatbeli Katonaságból pedig 2 Batalion Pattantyússág, ugyan 2 Bateria ágyúkkal, a' Piret, és Souper Granatéros Batalionok, 3 Batalion a' Greth Regementből, és 1 Batalion az Eszterházi Regement Gyalogságából, 2 Compánia Veteranusokkal. Mind ezek egész paradében állottak ki négyszegletes rendbe, a' Kápolna sátor körül, és Fő Tisztelendő Várju Victorinus, Tabori Superior, és Győri Tiszteletbeli Kanonok Úr, énekes nagy Misét tartott a' Greth Regementnek Muzsika-kara szolgálatjával. — A' Mise után a' Katonaság háromszori futó lövéseket tett, mellyeket az ágyúk durrogásai követtek.

E r d é l j.

Sz. Udvarhely 20-ka Sept. 1824. Toldalék a' 12-dik M. Kurirhoz.

Udvarhely Székely Anya Széknek azon Gyiras Székezesin, melynek edgyik Fő Targyanak folyamata a' 12-dik Magyar Kurirban közzé tétetett; a' másik Targya egyebek felett vala, ki hirdettetése Eő Felsősege' azon Kegyelmes Rendelésének, miként Első koronázott Magyar Királyunknak Szent Istvánnak emlékezetére, szenteltetett napot; u. m. Augustus' 20-kát mint normalis Innepet minden nem Romai Catholicus Keresztények-is, meg üljenek; melynek el fogadását ezen felekezeti Nemes Rendek Státusi érzéssel úgy nyilatkoztak ki; Hogy Szent Istvan Dicső Királyunk neve napján, a' Mindenható Istennek tiszteletére mindenüt háláadó Inneplések tartassanak, azon jó tétéménynek magasztalására, hogy Ó Felsőes, Istvan Királyunkat e' világra méltóztatott hozni

a' Magyar Nemzetnek Keresztényi megvilágosítására; mely szerint közönségessé tétetvén ezen napnak illetén meg innepeltetése, a' közönséges Aeconomiai munkától való megszünetése minden embernek megparancsoltatott, de csak ugyan találatván nem egy ketten, kik a' közmunka tételtől meg nem szüntek; Székünk nagy Erdemű Fő Tiszti Dirigens Első Vice Király-Birája, Mltgos Abrahámfalvi Ugron János Úr bárha vallására nézve Evangelico Reformatus, azt a' szoros Rendelést tette, és viteti, hogy a' kik, a' Dullok Investigatiojából illetén Innephez nem illő közmunkát tételőknek, vagy tévőknek találatnak, töstént közbüntető kereset alá szorítattak, s szorítattnak.

Ugyan azon Tiszti Hivatalbéli egy nem Romai Catholicus Személy, oly Hymnust vagy Solosmat irt, mely ezen Szent Innepen a' Szentegy házakba énekelte, a' melly sokaknak de különösen, egy ahhoz értő Componista ítélete szerint a' Mojses magossan járó Éneke és Szent Dávid Felséges Soltári között méltó helyet érdemel; ez mihelyt a' Revision keresztül megyen, közöltetni fog a' Publicummal.

Már így lehet remélni hogy a' Status Törvényével egycsített Keresztény Hitvallás, a' Felséges Austriai Első Monarchának, lege et fide mértékelt böles Igazgatása alatt edgyesíti mások felett a' Magyar Nemzetet Szent István első Koronás Királyának Törvényben irt Hitvallásában. Adja-is a' Mindenható Isten. —

P. F. I.

[A' Szabeni ujság illy' tudósítást közöl:

„Ez esztendő Augustusának 15-dik napján épületes egyházi czeremoniával szenteltetett fel Nemes, Zarand vármegyében

ben Kristsoron azon ujj R. Catholicum templom, mellyet Skalitzi T. Baternay Imre Úr, az Erdélyi utóbbi személyes Insurrekciónál volt Cs. K. Lovas Kapitány, a' Hessen-Darmstadt N. Herczegi Házi Rendnek Kommandatori Keresztese, a' Becsület- és Erdem nagy arany pénz Birtokosa, a' Törvényes tabla' Assessora; s a' t. építetett.

„Az ezen szent alkalmatossággal folytatott ajtatosságokat az Erdélyi Püspök Baró Szepessi Ignácz Úr Ó Excellentiája által e' végre kinevezetett Fő Tisztelendő Henne Xaverius Ferencz Apát- és Károly-fejérvári Kanonok Úr vitte véghez, őt Vármegyéből ide gyülekezett fő vendégeknek és nagy számú egyéb örvendő solaságnak jelenlétében.

„Diszesítette ezen szent ajtatosságot még más három rendbéli egyházi tárgyalnak szerencsés összeszetalalkozása úgy mint: A' Tek. Baturnay Úr 16 esztendő leányának Tek. Némethy János K. Kormányozó-széknél szolgáló Tiszt Úrral lett összeszecséttetése, továbbá a' menyasszony édes Attya és Anyja született Viperger Antonia Asszony leány csecsemőjöknek megkereszteltetése, s végre Tekintetes Nemcs' Agnes Asszonynak, ki a' Reformata hitről a' R. Catholica Religiora állott, kikereszteltetése, melly szent munkák mind ugyan ezen templomszentelési Istentisztelet után mentek véghez.

Ezt követte azután a' fő vendégeknek 200 személyekre terített tablánál mozsárgyuk durrogása mellett való megvendégeltetése. Mind ezeket pedig sokszori pohár elköszönések, mellyek a' hazaszeretettel s az Uralkodó ház eránt való buzgósággal tellyes szívekből származtak, s a' fő Nemesség és nemes Katonaság eránt való jó kívánságok rekesztették-be.